

LAKEUDEN URSA RY



Toimintakertomus vuodelta 2015

Toimintakertomuksen sisältö:

I. Tietoa yhdistyksestä.....	3
1.1 Yhdistyksen toimitilojen sijainti ja yhteystiedot	3
1.2 Jäsenmäärä	3
1.3 Jäseneksi liittyminen	3
1.4 Toiminnan rahoitus.....	3
1.5 Jäsenkokoukset.....	3
1.6 Hallinto 2015.....	4
1.7 Kirjasto ja lainaustoiminta.....	4
1.8 Kirjahankinnat yhteistilauksina	4
1.9 Havaintolaitteet	5
1.10 Luennot	5
2. Toiminta ja tapahtumat	5
2.1 Jäsenillat	5
2.2 Tähtinäytökset	5
2.3 Havainnoillat	6
2.4 Kurssit	6
2.5 Osittainen auringonpimennys 20.3.2015	6
2.6 Avointen ovien tapahtuma 11.11.2015.....	6
3. Matkat ja retket	6
3.1 Valtakunnalliset harrastustapahtumat	6
3.2 Retket	6
4. Tiedotustoiminta ja julkisuus	7
4.1 Jäsenlehti ja Internet	7
4.2 Tiedottaminen.....	7
4.3 Medianäkyvyys.....	7
5. Sahanevan observatorio	8
5.1 Toiminnasta lyhyesti	8

I. Tietoa yhdistyksestä

1.1 Yhdistyksen toimitilojen sijainti ja yhteystiedot

Yhdistyksen toimitilat sijaitsevat Sahanevan observatoriolla, Tähtitornintien varrella Honkaky-
län läheisellä Sahanevalla. Virallinen käyntiosoite on Tähtitornintie 74, 60200 SEINÄJOKI.

Yhdistyksen yleinen sähköpostiosoite (sihteerille) on lakeus-ursa@lakeudenursa.fi

Yhdistyksen kotisivut löytyvät osoitteesta <http://www.lakeudenursa.fi>

1.2 Jäsenmäärä

Vuoden 2015 lopussa yhdistyksen jäsenmäärä oli noin 160 henkilöä.

1.3 Jäseneksi liittyminen

Yhdistyksen kotisivuilta www.lakeudenursa.fi löytyy jäsenanomuslomake, joka täytetään yh-
distykseen liittymistä varten. Jäsentietolomakkeella voi ilmoittaa myös osoitteenmuutoksen. Jo-
kainen uusi jäsen liitetään yhdistyksen sähköiselle postituslistalle lakeudenursa-l@ursa.fi. Täl-
lä pyritään saamaan yhdistyksen tiedotustoiminta mahdollisimman kustannustehokkaaksi, no-
peaksi ja ympäristöä säästäväksi.

Kotisivujen lisäksi Lakeuden Ursan jäseneksi voi liittyä myös jäsenilloissa tai muissa yhdistyk-
sen järjestämissä harrastustapahtumissa ilmoittamalla asiasta yhdistyksen toimihenkilöille ja
maksamalla jäsenmaksun. Halukkuutensa liittyä voi ilmoittaa myös sähköpostilla. Jokaisen jä-
senen tietysti toivotaan omalta osaltaan edistävän yhdistyksen jäsenhankintaa.

1.4 Toiminnan rahoitus

Yhdistyksen toiminnan tärkeimpänä rahoituslähteenä toimivat luonnollisesti jäsenmaksutuotot,
jotka eivät kuitenkaan riitä yksistään kattamaan yhdistyksen varsinaisen toiminnan juoksevia
kuluja. Jäsenmaksujen keräämisen lisäksi toimintaa rahoitetaan yritysten ja yksityisten antamil-
la lahjoituksilla sekä kunnilta (lähinnä Seinäjoen kaupungilta) saatavilla toiminta-avustuksilla.
Laitehankintoihin ja tapahtumien järjestämiseen on saatu satunnaisesti eri säätiöiden apurahoja
tai Seinäjoen kaupungin nuorisotoimen kohdeavustusta.

1.5 Jäsenkokoukset

Kevätkokous pidettiin 18.3.2015 Sahanevan observatoriolla. Kokouksessa käsiteltiin sääntöjen
määräämät kevätkokousasiat.

Syyskokous pidettiin 28.10.2015 Sahanevan observatoriolla. Kokouksessa käsiteltiin sääntöjen
määräämät syyskokousasiat. Yhdistyksen puheenjohtajaksi vuodelle 2016 valittiin Janne Vik-
man. Vuodelle 2016 hallitukseen valittiin varsinaisiksi jäseniksi tai jatkoivat 2-vuotiskauttaan
Unto Rissanen, Harri Luoma, Niko Mykkänen ja Joonas Kiviluoma. Hallitukseen varajäseniksi
valittiin tai 2-vuotiskauttaan jatkoivat Erkki Hautala, Erkki Tervola, Juha Jokimäki ja Kalevi
Lehtimäki. Toiminnantarkastajaksi valittiin Jyrki Oksanen ja varatoiminnantarkastajaksi Juha
Koivisto.

1.6 Hallinto 2015

Hallituksen jäsenet ja toimihenkilöt vuonna 2015 olivat:

Puheenjohtaja	Janne Vikman
Varapuheenjohtaja	Kalevi Lehtimäki
Sihteeri	Eeva-Liisa Vaivila
Rahastonhoitaja	Janne Vikman (<i>Niko Mykkänen valittiin rahastonhoitajaksi vuodelle 2015, mutta hän ei ehtinyt käy- tännössä hoitaa rahastonhoitajan tehtävää tuona aikana</i>)
Hallituksen jäsenet	Unto Rissanen Harri Luoma Niko Mykkänen Joona Kiviluoma
Varajäsenet	Tapani Koskiniemi Maarit Alkkiomäki Marko Myllyniemi Kalevi Lehtimäki
Toiminnantarkastaja	Jyrki Oksanen
Varatoiminnantarkastaja	Juha Koivisto

1.7 Kirjasto ja lainaustoiminta

Yhdistyksellämme on oma kirjasto observatoriolla ja se on kaikkien jäsenten käytettävissä. Kirjaston lehtiosastolta löytyy *Tähdet ja Avaruus* -lehden vuosikerrat vuodesta 1975 alkaen, *Ursa Minor* -lehtien vuosikertoja sekä runsas valikoima ulkomaisia tähtitiedelehtiä (mm. *Sky & Telescope*, *Astronomy*, *Deep Sky*, *Astrophotography*).

Valtakunnallisen Ursan vuotuisella kirjalahjoituksella on ollut merkittävä osuus uusien kirjojen saannissa yhdistyksen kirjastoon, sillä yhdistyksen omilla varoilla uusia kirjoja pystytään hankkimaan hyvin rajallisesti. Yhdistyksen kirjasto täydentyikin vuoden aikana usealla Ursalta saadulla kirjalla.

Kirjaston kirjat ja lehdet ovat kaikkien yhdistyksen jäsenten lainattavissa, periaatteellinen lainausaika on noin yksi kuukausi. Lainaukset ja niiden palautukset merkitään erityiseen lainauskansioon, joka löytyy tornilta.

Lainattavassa materiaalissa poikkeuksen tekevät Tähtiaika ja Tähdet ja Avaruus -lehden sekä Sky & Telescope -lehtien 1970-lukujen vuosikerrat, joiden lainaus on mahdollista ainoastaan hallituksen jäsenille. Näiden sisältöön tutustuminen on kuitenkin kaikille mahdollista observatorion kirjastossa.

Jäsenet käyttivät yhdistyksen kirjastoa ahkerasti kerhoiltojen ja erilaisten muiden tilaisuuksien yhteydessä.

1.8 Kirjahankinnat yhteistilauksina

Lakeuden Ursan jäsenillä on mahdollisuus hankkia yhdistyksen kautta Ursan julkaisemia kirjoja edullisina yhteistilauksina. Syksyllä yhteistilauksena tilattiin Tähdet 2016 -vuosikirjoja.

1.9 Havaintolaitteet



Observatorion päähavaintolaite on 14” Meade LX200GPS Schmidt-Cassegrain -teleskooppi, jonka peilin läpimitta on siis 370 mm ja vapaa aperttuuri 356 mm, sekä polttoväli 3556 mm.

Meade-teleskoopin päällä apukaukoputkena toimii Sky-Watcher Equinox-100 Pro -linssiteleskooppi, joka on suunniteltu erityisesti valokuvauskäyttöön. Teleskoopin linssin läpimitta on 100 mm ja polttoväli 900 mm.

Lisäksi teleskooppipatteristoon kuuluu Orion ShortTube 80 –linssiteleskooppi (80/400mm), jota käytetään autoguidaukseen yhdessä Orionin Autoguider –kameran kanssa.

Yhdistyksen käytössä on edelleen myös vuonna 1987 hankittu JS-Observatoryn valmistama 205/1000 mm ekvatoriaalinen Dobson-teleskooppi, jota viime vuosina on käytetty pääasiassa Aurinkonäytösten pitämiseen.

Yhdistyksellä on myös toinen, 203/1000 mm peiliteleskooppi, jossa on seurantamoottorilla varustettu ekvatoriaalinen Dobson-jalusta. Itse teleskooppi odottaa kunnostusta, kuten mm. uutta tarkennuslaitetta.

Lakeuden Ursalla on käytössään myös Atik 11000 CCD-kamera, Atikin suodinpyörä ja Astronomikin suotimia sekä Orionin autoguidaus-kamera ja Imaging Sourcen mv-kamera (joka on tarkoitettu lähinnä Kuu- ja planeettakuvauksiin).

1.10 Luennot

Vuoden 2015 aikana ei järjestetty erillisiä yleisöluentoja, mutta yleisö- tai tilausnäytösten yhteydessä observatoriolla vierailleille esitelmöitiin Lakeuden Ursan toiminnasta, havaintovälineistä ja yleisesti tähtitieteestä. Observatorion rakennusprojektia ja yhdistyksen toimintaa esitettiin myös multimediaesityksenä.

2. Toiminta ja tapahtumat

2.1 Jäsenillat

Vuoden aikana pidettiin sekä kevätkaudella (tammi-toukokuu) että syyskaudella (syys-joulukuu) joka toinen keskiviikko jäseniltoja, kesäkaudella kerhoiltoja ei vietetty. Kerhoilloissa keskusteltiin luonnollisesti tähtitieteestä, sen harrastamisesta, havaintovälineistä ja yhdistyksen toiminnasta sekä pidettiin tähtinäytöksiä kelin salliessa. Jäseniltoja kertyi vuoden aikana kaikkiaan noin parisenkymmentä.

2.2 Tähtinäytökset

Yleisölle suunnattuja tähtinäytöksiä on järjestetty ensisijaisesti kerhoiltojen yhteydessä. Pienen hiljaiselon jälkeen myös ryhmille suunnattuja tilausnäytöksiä on alettu kysynnän mukaan järjestää syksystä 2014 lähtien.

2.3 Havainnoillat

Vuoden 2015 aikana ei pidetty erillisiä havainnoiltoja, vaan yleisö on voinut tutustua tähti-taivaan kohteisiin kerhoiltojen yhteydessä. Lisäksi aktiivijäsenet ovat käyneet ahkerasti obser-vatoriolla kerhoiltojen ulkopuolella joko yksinään taikka pienissä ryhmissä havainnoita tekemäs-sä ja tähtikuvausta harjoittamassa.

2.4 Kurssit

Vuoden 2015 aikana ei järjestetty erillisiä kursseja, mutta kerhoiltojen yhteydessä on käyty läpi kaukoputken käytön perusteita ja opastettu uusia ja vanhoja jäseniä erityisesti observatorion päähavainnolaitteen (Meade LX200GPS) oikeaoppiseen käyttöön.

2.5 Osittainen auringonpimennys 20.3.2015

Suomessa näkyi osittainen auringonpimennys 20.3.2015. Lakeuden Ursa järjesti pimennyksen johdosta kaksi harrastustapahtumaa, joista toinen oli Seinäjoen pääkirjaston pihalla järjestetty yleisötapahtuma ja toinen tähtitornilla pidetty tapahtuma, jossa harrastajat saivat rauhassa kuva-ta ja havainnoida pimennystä. Pääkirjaston pihassa järjestettyyn tapahtumaan osallistui satoja kirjaston käyttäjiä, ohikulkijoita tai varta vasten paikalle saapuneita asiasta kiinnostuneita hen-kilöitä. Läheisten koulujen opettajat toivat paikalle myös useita koululuokkia ja opiskelijaryh-miä.

Tilaisuus oli kaikin puolin onnistunut ja monet osallistujat pääsivät kuvaamaan osittaisen pi-mennyksen Lakeuden Ursan kaukoputkea ja kännykkäkameraansa käyttäen. Myös median edustajia oli mukavasti paikalla haastattelemassa yhdistyksen aktiiveja ja kuvaamassa tapahtu-maa.

2.6 Avointen ovien tapahtuma 11.11.2015

Lakeuden Ursa järjesti tähtitornillaan marraskuussa yleisötapahtuman, jonne kaikilla tähtitie-teestä kiinnostuneilla oli vapaa pääsy. Pilvinen sää verotti kävijöiden määrää tänä vuonna, mut-ta aivan loppuillasta pilviverho rakoili jo sen verran, että havainnoita päästiin tekemään. Tapah-tumassa vieraili useita kymmeniä henkilöitä, mitä voidaan pitää olosuhteisiin (pilvinen sää) nähden hyvänä saavutuksena.

3. Matkat ja retket

3.1 Valtakunnalliset harrastustapahtumat

Kukin Lakeuden Ursan jäsen on voinut omatoimisesti osallistua valtakunnallisiin tähtiharrastus-tapahtumiin. Virallisen edustamisen hoitavat kuitenkin ne henkilöt, jotka on yhdistyksen kevät-kokouksessa valittu edustamaan yhdistystä valtakunnallisissa tilaisuuksissa.

3.2 Retket

Vuoden 2015 aikana ei järjestetty virallisia yhteisiä retkiä. Sen sijaan Pedersöressä toimivan tähtitieteellisen yhdistyksen, Katternö Skywatchersin, edustajien kanssa sovittiin, että Lakeuden Ursa vierailee yhdistyksen luona vuoden 2016 aikana (alustavan aikataulun mukaan keväällä).

4. Tiedotustoiminta ja julkisuus

4.1 Jäsenlehti ja Internet

Yhdistyksemme on aikaisempina vuosina julkaissut *Kassiopeja* -nimistä jäsenlehteä, jonka yhdistyksen jäsenet ovat saaneet jäsenetuna ilmaiseksi lehden ilmestyessä, minkä lisäksi lehti on postitettu useimpien tähtiharrastusyhdistysten kirjastoon.

Ilmestymistiheys on ollut keskimäärin kerran vuodessa, mutta viime vuosina lehteä ei ole julkaistu resurssipulasta johtuen. On kuitenkin harkittu lehden julkaisemista jatkossa sähköisessä muodossa, jolloin kustannukset eivät enää olisi julkaisua rajoittava tekijä.

Yhdistyksen kotisivut löytyvät nykyään oman verkkotunnuksen, www.lakeudenursa.fi, takaa. Sahanevan observatorion sivut puolestaan löytyvät osoitteesta torni.lakeudenursa.fi.

Yhdistyksen toiminnasta tiedotetaan lisäksi sähköpostilistalla lakeudenursa-l@ursa.fi, jonka palvelun yhdistykselle edelleen tarjoaa valtakunnallinen Ursa (samoin kuin tapahtumakalenterin). Jokainen sähköpostin omaava yhdistyksen jäsen liitetään sähköpostilistalle automaattisesti, ellei jäsen tätä erikseen kiellä. Myös oma-aloitteinen sähköpostilistalle liittyminen käy kätevästi yhdistyksen kotisivujen kautta tai ilmoittamalla liittymishalukkuudesta yhdistyksen toimihenkilöille.

Ympäristönsuojelullisten ja taloudellisten näkökohtien kannalta on järkevää käyttää sähköistä tiedottamista aina, kun se vain on mahdollista. Sähköpostia käyttämällä (ekologisesti kestävä valinta) säästetään paitsi paperia ja värijauhetta, niin myös postikuluja (yhdistyksen talouden kannalta paras vaihtoehto).

4.2 Tiedottaminen

Jäsenilloista ja muusta Lakeuden Ursan toiminnasta tiedotettiin lehdistötiedotteilla sekä Tähdet ja Avaruus -lehdessä. Näiden lisäksi toiminnasta tiedotettiin yhdistyksen kotisivujen tapahtumakalenterissa sekä sähköpostilistalla. Suuremmista tapahtumista laitettiin myös ilmoitus Pohjanmaan radion menovinkkeihin ja Seinäjoen kaupungin tapahtumakalenteriin.

4.3 Medianäkyvyys

Medianäkyvyys oli melko hyvä tasaisesti pitkin vuotta. Lakeuden Ursa sai tunnettuutta erityisesti kevään ja syksyn yleisötapahtumien johdosta. Maaliskuisen osittainen auringonpimennys -tapahtuman aikana yhdistyksen aktiiveja haastateltiin useampaankin lehteen. Heinäkuussa Seinäjoen Sanomat kävi tähtitornilla haastattelemassa yhdistyksen puheenjohtajaa ja aktiiveja artikkeliaan varten. Marraskuun avointen ovien tapahtumassa puheenjohtajaa haastateltiin Pohjanmaan radioon.

Kaikissa annetuissa haastatteluissa on erityisaiheiden lisäksi saatu tuotua esille myös yleisesti tähtitiedettä harrastuksena ja Lakeuden Ursan toimintaa.



5. Sahanevan observatorio

5.1 Toiminnasta lyhyesti

Kaikki Lakeuden Ursan kerhoillat järjestettiin Sahanevan observatoriolla.

Kesäkuussa 2015 jatkettiin päätornin viereisessä pienemmässä tähtitornissa talkoita ns. Kapasen kaukoputken kunnostamiseksi. Kunnostusprojektia saatiin mukavasti eteenpäin ja sitä jatketaan keväällä 2016 kelien salliessa.

Yhdistyksen aktiivijäsenet voivat saada omat avaimet observatoriolle, jolloin observatoriota voi käyttää harrastukseensa itsenäisesti tavanomaisten kerhoiltojen ja yhteisten tapahtumien ulkopuolella.